

Preek 4 juli 2021

*'Gezegend zij die honger en dorsten naar de gerechtigheid
zij zullen verzadigd worden'* (Matt.5, 6)

Lezingen: Leviticus 23, 22; Amos 8, 11
en Mattheus 25, 34b-40

|

*'Gezegend zij die honger en dorsten naar de gerechtigheid
zij zullen verzadigd worden'*.

Getekende, magere mensen zien we hier in een vroege tekening van Vincent van Gogh bij een uitdeelloket voor bouillonsoep. Hij keek met echt meegevoel naar de mensen om hem heen. Dat kreeg hij van huis uit ook met de Bijbel mee.

Als hij in zijn jonge jaren deze tekening maakt van de *voedselbank* van zijn dagen, is hij al niet meer hulppredikant of bewogen evangelist.

Zijn honger en dorst naar gerechtigheid drukt hij nu in beelden uit.

Hij schreef in een brief dat hij voor zijn werk als tekenaar en schilder een warm gevoel van sympathie voor mensen moet 'hebben en houden, eigenlijk voor allen, anders blijven tekeningen koud en slap'.

Van Gogh stelde de armoede van zijn dagen aan de orde in deze tekening.

Er wordt in allerlei vormen ook een hoop onrecht aan de kaak gesteld in onze tijd. Dat voelt ongemakkelijk, je wilt het niet, en toch is het zo.

Bij de vrijdagse voedselbankuitdeling, bijvoorbeeld, hier om de hoek in het cultuurhuis kun je je generen als je er langs fietst: waar gaat het uiteindelijk om? Is dit noodzakelijke liefdadigheid die voorbij gaat, of is dit onomkeerbare nieuwe armoede? Wanneer is de voedselbank bij ons niet meer nodig eigenlijk?

Urgenter is wat we meemaken bij de 'toeslagenaffaire', waar onze overheid onrecht heeft gecreëerd, en nu niet meer in staat blijkt om het recht te zetten.

En deze week werden we opnieuw nadrukkelijk bepaald bij de slavernij waar ons land en onze voorouders zo van geprofiteerd hebben. Ook in onze kerk is dat nadrukkelijk aanwezig in de hoofden van zwarte mensen in het wapen in het 'Van Loon-raam'. 'Black-lives' matter.

Misschien zit u of jij hier vanmorgen *zelf* met een gevoel van onrecht dat je is áángedaan.

Onrecht waarvan je hoopt dat iemand het ziet, en er misschien wat aan doet. Want als onrecht niet gezien wordt, voelt dat zo machteloos en eenzaam.

Misschien ben je iemand die het liefst langs onrecht héén kijkt. Het is je teveel en je hebt genoeg aan jezelf.

Of omdat het je rust verstoort, je geluk overschaduwet, je ziel bezwaart.

Of je bent juist iemand onrecht *niet níet* kan zien. Omdat je een groot rechtvaardigheidsgevoel heb en je dus niet kunt afsluiten. Of omdat je er iets aan wilt doen en daarom misschien wel diaken bent geworden of aan een maatschappelijke verantwoorde activiteit meedoet waar ook weer de voedselbank bij hoort.

Het is dus een zwaar thema.

Maar dit zware en confronterende komt weg uit de Bijbel.

De Bijbel houdt *nooit* op met het spreken en zoeken naar recht en gerechtigheid.

Recht is iets, maar gerechtigheid die gedaan wordt is iets anders.

En dat is een luis in de pels van ons comfortgevoel.

De profeet Amos houdt ons voor *dat er dagen komen dat er geen honger is naar brood of dorst naar water, maar honger naar woorden van de Heer.*

Doet ons dat misschien denken aan onze dagen?

Waar komen onze normen en waarden vandaag vandaan?

Is dat het belang van een eerlijke verdeling in de wereld,
of gaat het meer om het terugverlangen naar het 'oude normaal' waarin onze zucht
naar welvaart en behoeften-bevrediging, boven behoud van het milieu en het
afsluiten van de hulproep van minderbedeelden en ontrechten gaat?

Het oude normaal zoiets als: *het kan dus het mag, maar het hoort eigenlijk niet..*

II

Gods troon wordt gedragen door drie poten: die van liefde, gerechtigheid en recht.

Dat zijn basisbeginselen van leefbaarheid in elke menselijk gemeenschap.

Of het nu gaat om de beperkte kring van onze familie of om persoonlijke
verhoudingen, maar ook om de grotere verbanden waarin mensen elkaar treffen
zoals in scholen, fabrieken en verenigingen of staten in de wereldgemeenschap.

Zonder iets van macht is onze werkelijkheid ondenkbaar,

maar wil het *leefbaar* zijn dan vraagt dat dat het verbonden is met recht en
gerechtigheid.

Niet zoals 'vooral ieder het zijne geven' of 'we hebben allemaal gelijke rechten', maar
van de zorg en verantwoordelijkheid voor de naaste, dichtbij en veraf weten.

Je steeds weer verbinden met wie het slachtoffer van de macht is.

De Bijbel vraagt niet alleen *wie we zijn*, individueel, maar ook: *wie we zijn voor
elkaar*, en daarmee *waar we zijn*. Met wie en waar we ons mee verbinden.

*Want ik had honger, en jullie gaven mij te eten, ik had dorst en jullie gaven me te
drinken.*

III

Ongetwijfeld was het ook voor Jezus' leerlingen moeilijk om de woorden van de
zaligsprekingen te begrijpen en te accepteren. Zij hadden het zwaar te verduren,
waren ontheemd, hadden te maken met de bezetting van een vreemde macht, en
leefden in armoede.

Jezus wist ook dat het er de schijn van heeft dat de onrechtvaardigen aan het
langste eind trekken, potentaten hun zin krijgen, en gebruik van geweld en een grote
mond loont.

Maar hij wilde er niet voor weglopen en zich ook niet vernederen tot het gedrag van
de onrechtvaardigen.

Hij vroeg aan zijn leerlingen om het vizier scherp te houden: om honger te blijven
houden naar gerechtigheid en dorstig te blijven naar een nieuwe wereld.

Ik word blij van de plekken waar mensen uitdrukking geven van hun honger naar gerechtigheid: zoals in de kringen en gesprekken hier in onze gemeente, en dat wat naar je toekomt uit onze wereld.

Mensen die getuigen zijn; dat we niet alleen zijn, als we ons machteloos voelen, maar samen kunnen zoeken naar die wereld die Gods Koninkrijk is.

In *gezegend wie hongeren en dorsten naar de gerechtigheid* gaat het om het vasthouden van de droom en het volhouden van de spanning.

Dat geldt voor het meeleven met de slachtoffers, maar ook om de problematiek rond landschap, aarde en klimaat.

We houden het uit en we houden het vol door te blijven hunkeren naar een rechtvaardige wereld.

Blijven oefenen in het hooghouden van het visioen.

De Bijbel blijven horen, ook naar wat lastig is en moeilijk te realiseren blijkt. We hebben niet het recht te vluchten in een geluk dat de meeste mensen in de wereld niet kennen.

Onophoudelijk zoeken naar wegen om hen rechtte doen.

Het blijvend bidden voor de mensen en de wereld blijft daarom een geestelijke uitdaging.

Houdt op die weg steeds voor ogen dat het hoogste geluk is weggelegd voor degenen die hongeren en dorsten naar gerechtigheid.

Dat voel je niet altijd zo, want de prijs voor gerechtigheid kan soms hoog zijn.

Het kan je je baan kosten, die mooie opdracht, die relatie, je leven ...

Maar nergens ben je gelukkiger dan in het hart van Gods wil. Dat is één van de basisbeloften van het Koninkrijk.

En het hart van Gods wil is: gerechtigheid. Zoals ook het hart van Jezus, de Messias, gerechtigheid is.

Vanuit gerechtigheid kun je iedereen recht in de ogen kijken: Jezus, je naaste, jezelf. Gelukkiger dan dat kun je niet zijn.

Gezegend die mensen die dat zoeken, want zij zullen gevoed worden!

Bronnen: preek van Bas van der Graaf; Zalige eenvoud - Hinne Wagenaar 2019

Zoeken naar recht- Bas de Gaay Fortman 2007. Niet in de hemel - W.Whitlau 1985